UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Consecratione Ecclesiæ, Vel Altaris. Titvlvs XL.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

Idem *Compoſtellano Archiepiſcopo.*

SVper eo *a*, quod fraternitas tua nos conſulere voluit, ut quia ferè tota provincia Compoſtell. de novo eſt ad juriſdictionem eccleſiæ tuæ converſa, qualiter tibi provinciam, vel partem provinciæ viſitanti obſequi debeat & ſervire, necnon in procurationibus providere. Tibi duximus reſpondendum, quod illud obſervare tenetur, quod in vicinis provinciis obſervatur.

CAP. XXIII.

Prælati tunc ſunt procurandi, cùm perſonaliter viſitant: & debent tunc ſervare concilium Lateranen. & prædicationi, correctioni & reformationi vacare: legati & nuncii Apoſtolici pro his diebus tantum, pro quibus moram trahunt, procurari debent, & contra hanc conſtitutionem exactum reſtituitur duplicatum.

Idem *in concilio generali.*

PRocuratores *b*, quæ ratione viſitationis debentur Epiſcopis, vel Archidiaconis, vel quibuslibet aliis etiam Apoſtolicæ ſedis legatis aut nunciis, abſque manifeſta & neceſſaria cauſa nullatenus exigantur, niſi quando perſonaliter *c* officium viſitationis impendunt: & tunc evectionem & perſonarum mediocritatem obſervent in Lateranen. concilio *d* definitam: hoc adhibito moderamine circa legatos & nuncios Apoſtolicæ ſedis, ut cùm oportuerit eos apud aliquem locum moram facere neceſſarium, ne locus ille propter illos *e* nimium adgravetur, procurationes recipiant moderatas ab aliis eccleſiis vel perſonis, quæ nondum fuerant de ſuis procurationibus adgravatæ, ita quod numerus procurationum, numerum dierum, quibus hujuſmodi moram fecerint, non excedat: & cùm aliqua non ſuffecerit *f* per ſeipſam duæ vel plures conjugantur in unam.

Porrò viſitationis officium exercentes non quærant, quæ ſua ſunt, ſed quæ IESV Chriſti: prædicationi, & cohortationi, correctioni, & reformationi vacando: ut fructum referant, qui non perit. Qui autem contravenire tentaverit, & quod accepit reddat, & eccleſiæ, quam taliter adgravavit, tantundem impendat.

CAP. XXIV.

Eccleſia etiam Civitatenſis, tenetur procurare Epiſcopum viſitantem, quanquam ipſum nunquam procuraverit.

Honorius III. *de Tiro* g *& Ioſaphat Abbatibus.*

VEnerabili fratri noſtro Cenomanen. Epiſcopo accepimus conquerente, quod cùm cauſa, quæ inter ipſum ex parte una & Abbatem & conventum de Cultura ex altera ſuper procurationibus, quas ab eis petit idem Epiſcopus, noſcitur agitari, vobis fuerit ab Apoſt. ſed. commiſſa: dicti Abbas & conventus ex eo fruſtrati intentionem ejusdem Epiſcopi moliuntur, quòd eorum monaſterium in Cenomanen. villa ſitum eſſe dignoſcitur, & ipſi procurationem hactenus non ſolverunt: [1 & ſ.] Diſcretioni veſtræ mandamus, quatenus niſi aliud & rationabile oſtenderint, vos eos ad exhibendum eam, ſicut jus dictaverit, compellatis.

[1 *Quanquam emptionis privilegium non oſtendant. Volentes igitur ut finis litibus imponatur.*]

CAP. XXV.

Quiſque metropolitano, vel legationis, viſitat provinciam: in provinciales, qui ſibi procurationes denegant, poteſt ferre ſententiam.

Gregorius IX.

CVm nuper *h* Archiepiſcopus Beneventanus, Beneventanam provinciam viſitaret: & infrà. Mandamus, quatenus cum eundem Archiepiſcopum, ſive auctoritate propria, ſive noſtra Beneventanam provinciam contigerit viſitare, procurationes ratione viſitationis debitas, juxta facultates eccleſiarum veſtrarum exhibeatis eidem. Alioquin ſententiam, quam ipſe ritè tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus auctore domino inviolabiliter obſervari.

CAP. XXVI.

Ad antiquam monetam vel ſi non eſt in uſu, ad ejus æſtimationem ſolvendæ ſunt penſiones antiquæ.

Idem.

CVm canonicis majoris eccleſiæ, quandam ſummam pecuniæ pro penſione eccleſiæ tuæ debitā, aliquot annis perſolveris *a*, & iidem ſummam illam ex integro de meliori moneta exigant ſibi ſolvi: Tibi damus noſtris literis in mandatis, ut canonicos illos ſolutione prioris pecuniæ *b*, vel ſi non ſit in uſu, æſtimatione penſionis antiquæ facias manere contentos.

CAP. XXVII.

Propter privatum oratorium, procuratio ratione viſitationis non debetur.

Idem.

AVctoritate *c* præſentium inhibemus ne quis pro eo quod in oratoriis, quæ in grangiis veſtris habetis, interdum aliqui veſtrum celebrant procurationes quæ ratione viſitationis debentur, à vobis exigere, vel extorquere præſumat.

DE CONSECRATIONE ECCLESIÆ, VEL ALTARIS.

TITVLVS XL.

CAP. I.

Amoto altari vel lapide continente ſigillum, reconſecrabitur altare, non autem eccleſia.

Alexander III.

AD hæc ſi altare *d* motum fuerit, aut lapis ille ſolummodo ſuprà poſitus, qui ſigillum continet confractus, aut etiam deminutus, debet denuo conſecrari. Propter hoc verò nequaquam reiterare ſuam conſecrationem eccleſia conſuevit, licet id quidam canones innuere videantur.

CAP. II.

Diebus etiam non feſtis poſſunt eccleſiæ conſecrari.

Innocentius III. *Tornacen. Epiſc.*

TVa *e* fraternitas: & infrà. Inquiſit. t. t. reſpon. quòd in diœceſi tua, licet tibi eccleſiis dedicationem impendere, tam diebus dominicis, quàm privatis.

CAP. III.

Habet duo dicta, & primo idem dicit, quod cap. ſupr. eod. Secundum dicit, quòd oleum non conſecratum poteſt commiſceri oleo conſecrato, & totum ſit conſecratum.

Idem *Nidroſien.* f *Epiſc.*

QVod *g* in dubiis: & infrà. Altare verò, in quo tabula, cui conſecrationis benedictio pontificali miniſterio adhibetur, mota vel enormiter fracta fuerit, debet non immeritò conſecrari. Nec negamus, quin oleum non conſecratum conſecrato poſſit oleo commiſceri.

CAP. IV.

Reconciliatur eccleſia, quæ propter homicidia & vulnera hominum ibidem perpetrata polluta eſt.

---

a *C. 7. eod. tit. in 3. comp. vid. Hoſtien. hic & de materia ſervanda tacma conſtit. gl. in c. conſ. diſt. 1.* b *vid. conc. Trid. Seſſ. 24. de reſor. c. 3.* c *præſentialiter in concilio.* d *in Lat. conc. ſub Alex. III. c. 4.* e *ipſos.* f *ſufficeret.* g *Tiron. al. ita: Abbatibus de Ioſaphat & Tituron. al. Turon.* h *vide breviter hic per Henricum Boich.*

a *perſolveritis.* b *Quando admittatur ſolutio diverſæ monetæ, cum moneta eſt mutata. vide Bart. in l. Paulus. ff. de ſolut.* c *Pro intellectu vide diſtinctionem quam hic adfert Henr. Boich.* d *Ca. un. eod. tit. in 2. comp. & præter Hoſt. gloſſ. & Dd. vide Turrecrematam in c. ſi motum. de conſecr. diſt. 1.* e *Ca. 3. de dedic. eccl. vel altar. in 3. comp.* f *Indroſienſi.* g *Ca. 2. tit. de ded. eccl. in 3. comp. vid. Turrecrem. in d. c. ſi motum.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Idem *Compoſtellano Archiepiſcopo.*

PRopoſuiſti *a*: quod venientibus ad eccleſiam ſancti *b* Iacobi ex diverſis regionibus peregrinis, & volentibus aliis ab aliis per contentiones & rixas altaris de nocte cuſtodiam vindicare, homicidia contingunt fieri *c* interdum & aliquando vulnera inferuntur: [1 & ſ.] Fraternitati tuæ taliter reſpon. *d* quòd manente eccleſia & altari, ipſa reconciliari poterit per aquam cum vino & cinere benedictam.

[1 *Propter qua nos humiliter poſtulaſti ut alio modo, quàm per conſecrationis beneficium dignaremur ipſi eccleſia providere. Manente igitur eccleſia & altari.*]

CAP. V.

Plura altaria ſimul in eadem eccleſia conſecrari poſſunt, & idem in pluribus Epiſcopis.

Idem.

CVm *e* ſis: & infrà. Noveris igitur, quòd plura in eccleſia una altaria, & plures Epiſcopos ſimul poteris conſecrare.

CAP. VI.

Corruente tecto parietibus illæſis, & menſa altaris non enormiter fracta, nec altare, nec eccleſia conſecratur.

Idem.

LIgneis *f* ædificiis eccleſiæ veſtræ caſu conſumptis, parietibus tamen illæſis, ac menſa principalis altaris in ſua extremitate modicam paſſa fracturam: [1 & *infrà.*] Inquiſit.t.t. dux.reſpon. quòd cùm parietes in ſua integritate permanſerint, & tabula altaris mota, vel enormiter læſa non fuerit, ob cauſam prædictam nec eccleſia, nec altare debet denuò conſecrari.

[1 *Quæſiviſti per ſed. Apoſt. edoceri, ſi propter hoc ipſius altaris, vel etiam totius eccleſia debet conſecratione innovari.*]

CAP. VII.

Polluitur eccleſia vel cœmeterium, ſi excommunicatus in ea ſepelitur.

Idem *Senon. Epiſcopo.*

COnſuluiſti *g*: & infrà. Cœmeteria, in quibus excommunicatorum corpora ſepeliri contingit *h*, reconcilianda erunt aſperſione *i* aquæ ſolenniter benedictæ, ſicut in dedicationibus eccleſiarum fieri conſuevit.

CAP. VIII.

Qui fecit eccleſiam conſecrari, tenetur eam dotare. h. d. & tene mente hunc caſum.

Honorius III. *Reginæ Hungariæ.*

CVm ſicut ex relatione capituli Oradien. nobis *k* innotuit, eorum feceris eccleſiam conſecrari: [1 & ſ.] Cùm non ſit eccleſia, niſi de dote proviſum ei fuerit, conſecranda: eò liberalius ad dotandum prædictam eccleſiam aperire manus munificentiæ tuæ debes, quo ad hoc fortius, tanquam ex debito, jam teneris.

[1 *Profectò ſperamus, quòd zelus ille, qui te ad ejuſdem eccleſia conſecrationem induxit, te quoq; ut eidem dotem conferas, debeat animare, & quidem.*]

CAP. IX.

Eccleſia polluta per ſacerdotem ſimplicem reconciliari non poteſt, etiam ſi aqua fuerit per Epiſcopum benedicta.

Gregorius IX. *Actoricen. Epiſc.*

AQua *l* per Epiſcopum benedicta eccleſiam reconciliari poſſet per alium Epiſcopum non negamus, per ſacerdotes ſimplices hoc fieri de cætero prohibentes. Non obſtante conſuetudine provinciæ *m* Bracharen. (quæ dicenda eſt potius corruptela) quia licet Epiſcopus committere valeat quæ juriſdictionis exiſtunt: quæ ordinis tamen epiſcopalis ſunt, non poteſt inferioris gradus clericis demandare. Quod autem mandantibus Epiſcopis ſuper reconciliatione factum eſt, haſtenus per eundem, miſericorditer *a* toleramus.

CAP. X.

Eccleſia etiam non conſecrata ſi polluitur, reconcilianda eſt.

Idem *eidem.*

SI eccleſia non conſecrata cujuſcunque ſemine [illegible] aut ſanguinis effuſione polluta, aqua [illegible] exorcizata lavetur, ne divinæ laudis organa ſuſpendantur. [illegible] tamen, quàm citius fieri poterit, conſecranda.

DE CELEBRATIONE *b* MISSARVM, ET SACRAMENTO EVCHARISTIAE, ET DIVINIS OFFICIIS.

TITVLVS XLI.

CAP. I.

Presbyter tenetur horis debitis dicere horas canonicas, permittitur tamen ſibi ex cauſa dicere eas uſq; ad veſperas [illegible] ſecundùm unum intellectum.

Ex concilio Agathenſi.

PResbyter manè *c* matutinali officio expleto, penſum ſervitutis ſuæ, videlicet primam, tertiam, ſextam, nonam, veſperamque perſolvat [illegible] horis competentibus juxta poſſibilitatem, aut à ſe, aut à ſcholaribus publicè compleantur.

Deinde peractis horis, & infirmis viſitatis, ſi voluerit, exeat ad opus rurale jejunus, ut iterum neceſſitatibus peregrinorum & hoſpitum, ſive diverſorum commeantium infirmorum, atque defunctorum ſuccurrere poſſit, [illegible] ad ſtatutam horam, pro temporis qualitate, Propheta dicente: Septies in die laudem dixi tibi: qui ſeptenarius numerus à nobis impletur, ſi matutini *d*, primæ, tertiæ, ſextæ, nonæ, veſperæ, & completorii tempore, noſtræ ſervitutis officia perſolvamus: nam de nocturnis vigiliis idem ipſe Propheta ait: Media nocte ſurgebam, [illegible] go his temporibus laudes creatori noſtro ſuper judicia ſuæ juſtitiæ referamus.

CAP. II.

Propter miſſam ſpecialem, miſſa de feria dimittenda non [illegible]

Ex concilio Triburien. *e*

QVidam laicorum habent in conſuetudine, ut ſingulos dies audiant Evangelium, In principio erat verbum: & miſſas peculiares, hoc eſt *f*, de ſancta Trinitate, & de ſancto Michaële. Ideò ſancitum eſt in eodem concilio, ut ulterius hoc non fiat niſi ſuo tempore, & niſi aliquis velit propter reverentiam ſanctæ Trinitatis, non pro alia devotione audire. Sed ſi voluerit, ſibi miſſa cantetur, de eadem die miſſas audiant, pro [illegible] te vivorum & etiam defunctorum. *g*

CAP. III.

Sufficit ſacerdoti ſemel in die celebrare: & excipit [illegible] ſcilicet neceſſitatem, & feſtum Nativitatis.

Innocentius III. *Vigoren.* h *Epiſc.*

COnſuluiſti: [& infrà.] Reſpondemus, quòd excepto die Nativitatis Dominicæ, niſi cauſa neceſſitatis ſuadeat, ſufficit ſacerdoti ſemel in die unam miſſam ſolummodo celebrare.

a *Ca.3.de dedic.eccl.in 3.comp.* b *beati.* c *dictio fieri, deeſt in antiq.* d *al.breviter reſpondemus.* e *Ca.un.de uſu & auct.pallii in 4.comp.* f *Ca.un.eod.tit.in 4.compilation.* g *C.1.tit.de celeb.diu.offic.in 4.comp.* h *contigerit.* i *al. aſperſione ſolenniter aquæ, &c.* k *al.innotuerit quod eorum, &c.* l *vid.Covarr.l.3.var.reſol.ca.20.* m *al.eccleſia, & hoc agnoſcit Hoſtienſ.*

a *Ita Hoſtien.al.mediocriter.* b *vid.conc.Trid.ſeſſ.[illegible] decr.de obſervandis & evitandis, &c.* c *Ca.[illegible] comp.* d *matutinali.al.matutino.* e *Triburien.al.[illegible] ſed in conciliis editis habetur, in concilio Saligonſtadienſ. [illegible] tit.de ſuffrag.in 2.comp.* f *aut de ſanctis, &c.* g [illegible] *rum.* h *Vvigornien.*